

ผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*

THE LEARNING OUTCOMES ON GEOGRAPHY TOOLS, SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE GROUP BY USING ACTIVE LEARNING TOGETHER WITH PUPILS ACTIVITY SETS FOR PRIMARY 2 PUPILS

อาริตา นิยมปราษฎ์¹ และ คงศักดิ์ สังฆมานนท์²

Arita Niyomprach¹ and Khongsak Sangkhamanon²

¹⁻²คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻²Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: Arita.bow120@gmail.com

วันที่รับบทความ : 9 เมษายน 2568; วันแก้ไขบทความ 25 เมษายน 2568; วันตอบรับบทความ : 27 เมษายน 2568

Received 9 April 2025; Revised 25 April 2025; Accepted 27 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน 2) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active

Citation:

* อาริตา นิยมปราษฎ์ และ คงศักดิ์ สังฆมานนท์. (2568). ผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 1008-1026.

Arita Niyomprach and Khongsak Sangkhamanon. (2025). The Learning Outcomes On Geography Tools, Social Studies, Religion And Culture Group By Using Active Learning Together With Pupils Activity Sets For Primary 2 Pupils. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 1008-1026.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้และกับชุดกิจกรรม จำนวน 6 ชุดกิจกรรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับชุดกิจกรรม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

Abstract

This research article aims 1) to Compare the learning outcomes of the topic on geographic tools through Active Learning management combined with student activity sets before and after learning, and 2) Study the satisfaction of second-grade elementary school students towards the learning outcomes of geographical tools in the subject area of social studies, religion, and culture through Active Learning management along with a set of activities. The sample group is second-grade elementary school students. A total of 8 people were randomly selected using a simple random sampling method through a lottery. The research tools used included a learning management plan and a set of 6 activity sets, an achievement test consisting of 20 items, and a satisfaction

assessment with 15 items. Data were analyzed by calculating the mean, standard deviation, and t-test.

The research results were concluded that

1. The learning outcomes on geographical tools in the area of social studies, religion, and culture through Active Learning methods combined with student activities for second-grade elementary students showed a significant increase after class was significantly higher than that before class. 05

2. Second-grade students are satisfied with the learning outcomes of geographic tools through cooperative learning with a set of activities Overall, it is at the highest level.

Keywords: Active Learning management together with activity sets, Academic achievement, Satisfaction

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในทุกมิติ ประเทศไทยกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศระยะยาว 20 ปี อย่างยั่งยืน และหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว สร้างประเทศชาติให้มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรมฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน และยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นยุทธศาสตร์ที่ 3 จาก 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนไทยที่มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และกำหนดให้ มีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่ แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอด

ช่วงชีวิต ที่มีเป้าหมายให้คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และแผนแม่บทประเด็นการพัฒนา การเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็น ของโลกศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และคนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

จากสถานการณ์ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็ว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่ากัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบและแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ด้วยวิธีของตนเองและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ในการทำโครงงานนั้นสามารถทำได้ทุกระดับชั้น อาจจะเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ ซึ่งเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลักในการสอนย่อมไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วสิ่งที่เรียนรู้ในโรงเรียนอาจล้าสมัย เพื่อเป็นการสร้างมิติใหม่ทางการศึกษาที่เรียกกันว่าการศึกษาตลอดชีวิตหรือสังคมแห่งการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามการสอนแบบโครงงาน ช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

กิจกรรมที่หลากหลายและยืดหยุ่น เกิดการเรียนรู้จากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (สมณทนา พรหมบุญ, 2542)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม อยู่ในระดับดีมาก

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยได้รวบรวมงานวิจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บัวแหม่นซ้อย และศิริกัญญา (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11 024 112 ปรากฏภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเชิงรุก (Active Learning) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ ในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11 024 112 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 83 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการทดลอง คือ 1) แผนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) 2) แบบบันทึกพฤติกรรมทางการเรียน 3) แบบทดสอบทักษะการคิด (Thinking Skills) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.941 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค เท่ากับ 0.823 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละผลการวิจัย พบว่า

- 1) พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา หลังการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดีขึ้นทั้งในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกเพื่อสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน
- 2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษา สูงวก่าก่อนเรียน
- 3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับดี

วชิราภรณ์ พรหมดี และ อรัญ ชูยกระเดื่อง (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ทวีปแอฟริกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 14 แผน แต่ละแผนประกอบด้วย 7 เรื่องในแผนการจัดการเรียนรู้ 1.1) ที่ตั้งขนาดและอาณาเขตของทวีปแอฟริกา 1.2) ลักษณะภูมิประเทศของทวีปแอฟริกา 1.3) ลักษณะ ภูมิอากาศและพืชพรรณธรรมชาติของทวีปแอฟริกา 1.4) ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติของทวีปแอฟริกา 1.5) ลักษณะประชากรของทวีปแอฟริกา 1.6) ลักษณะสังคมของทวีปแอฟริกา 1.7) ลักษณะเศรษฐกิจของทวีปแอฟริกา และผลการประเมินความเหมาะสมได้ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-4.98 อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการหาประสิทธิภาพเท่ากับ 82.95/82.63 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก เรื่อง ทวีปแอฟริกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เท่ากับ 0.64 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 63.84 3)นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ทวีปแอฟริกา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) หมายถึงการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้เทคนิคการสอนหลายหลายกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนมีส่วนร่วม และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก มีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล นำมาใช้ในการสรุปบทเรียน ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและจดจำได้นาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเทคนิคต่างๆ ทั้งแบบกิจกรรมเดียว เลือกระบวนกรกลุ่มรถช่วยให้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินแผนการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest and Posttest Design โดยมีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งมีรูปแบบการวิจัย (วาโร เพ็งสวัสดิ์ 2551) ดังภาพที่ 1

$$T_1 \times T_2$$

ภาพที่ 1 รูปแบบการวิจัย

เมื่อ T_1 หมายถึง คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลความพึงพอใจก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

T_2 หมายถึง คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลความพึงพอใจ หลังการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมเรื่องเครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 กลุ่มศูนย์เครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนบ้านกุดเต่า จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane)

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การวิจัยผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม
 - 1) ศึกษาเอกสาร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 - 2) ศึกษาความต้องการของนักเรียน ศึกษาบริบทของโรงเรียนบ้านกุดเต่า กำหนด กิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรและบริบทของโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือก การบูรณาการความรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นำความรู้ที่มีมาใช้ในการจัดทำเป็นชุด กิจกรรม
 - 3) ศึกษาหลักการสร้างชุดกิจกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็น แนวทางในการวิจัยผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม
 - 4) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้และ รูปแบบการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยร่วมกับชุดกิจกรรมเรื่อง เครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ชุด ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 ชั่วโมง ไม่รวมกับเวลาที่ใช้ทดสอบหลัง เรียน (Post-test) โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง

5) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม ให้สัมพันธ์กับมาตรฐานเรียนรู้ ตัวชี้วัด ในแต่ละแผนประกอบด้วย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลประเมิน จำนวน 6 แผน จำนวน 6 ชั่วโมง

2. การพัฒนาและหาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากหนังสือแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. 2560) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) ทำการวิเคราะห์หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องที่สอน โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ หลักสูตรจากเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดตามหลักของ บลูม สำหรับเป็นเกณฑ์ในการ ตัดสินใจว่าต้องการวัดพฤติกรรมในเนื้อหาอะไร เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด

3) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านหลักสูตร/การสอน สังคมศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างเนื้อหากับมาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์ และพฤติกรรมที่ต้องการวัดเพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงโครงสร้าง ความตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขด้านความ สอดคล้องระหว่างจุดประสงค์และพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมถึงการใช้ภาษา คำถามและ ตัวเลือกข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

4) นำแบบตรวจความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณา คือ

เห็นว่าตรง	ให้คะแนน	+1
เห็นว่าไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	0
เห็นว่าไม่ตรง	ให้คะแนน	-1

โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index:IOC) ที่มีค่าระหว่าง $\geq .50$ ขึ้นไป พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) มีค่าระหว่าง $0.6 - 1.00$

3. แบบประเมินความพึงพอใจ

แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert (Likert Scale) จำนวน 15 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อหากรอบวัดความพึงพอใจให้ครอบคลุมด้านบทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน วิธีการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลและประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ

2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม โดยให้ครอบคลุมด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย บทบาทผู้สอนบทบาทผู้เรียน วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ โดยแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert (Likert Scale) จำนวน 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ (Index of Consistency: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง $0.67-1.00$ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์นั้นจริง
ให้คะแนน	0	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตามจุดประสงค์นั้นหรือไม่
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดตามจุดประสงค์นั้น

4) จัดทำแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 15 ข้อ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีวิธีการดังนี้

1.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1.2 ทดสอบเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ของเรื่องผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างก่อนและหลัง โดยใช้สถิติการทดสอบที ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent group)

2. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ มีวิธีการดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) แปรผลค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.82

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกภาคสนามของแต่ละขั้นตอนของผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและ

วัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และแบบสัมภาษณ์นักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้มาประมวลผลและเรียบเรียงเพื่อนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหลังเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ทำการรวบรวมคะแนนแบบทดสอบ ใบกิจกรรม และใบงานทุกใบงานเพื่อมาหาค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียน ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาค่าประสิทธิภาพหลังเรียน โดยนำคำตอบของนักเรียนทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. นำผลการวิเคราะห์มาทำการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียน (Pre-test) หลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนที่เรียนด้วยผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ใช้สถิติ t-test แบบ dependent

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน ที่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มาประเมินแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนาความ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยการจัดการ

จัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.669 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.87 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.10

เมื่อทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ด้วย paired sample t-test พบว่า ค่า t เท่ากับ 11.191 ค่า Sig น้อยกว่า .05 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	8	20	8.25	1.67	11.191*	.000
หลังเรียน	8	20	11.87	2.10		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

เมื่อผู้วิจัยพิจารณารายข้อ จะเห็นว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 10 ข้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนมีความสนุกสนานเมื่อได้ลงภาคสนาม, ครูมีวิธีสอนที่จูงใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน และนักเรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 รองลงมาคือ มีการใช้สื่ออย่างหลากหลายในการเรียน การสอน ทำให้บทเรียนน่าสนใจ, นักเรียนได้มีอิสระในการคิดและทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย, ภาษาที่ใช้ในใบความรู้ ใบกิจกรรม ใบงาน อ่านง่าย ชัดเจน ถูกต้องและครูให้คำปรึกษา แนะนำดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 มีนักเรียนบางส่วนที่เลือกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ นักเรียนได้สำรวจค้นหาและสรุปความรู้ด้วยตนเอง, แบ่งเนื้อหาเป็นเนื้อหาย่อยทำให้เข้าใจง่ายและไม่สับสน, นักเรียนมีความสามารถทางภูมิศาสตร์, นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้ ข้อข้างต้นที่กล่าวมาภาพโดยรวมจากการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดและความพึงพอใจมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนได้สำรวจค้นหาและสรุปความรู้ด้วยตนเอง	4.38	0.70	มาก
2	แบ่งเนื้อหาเป็นเนื้อหาย่อยทำให้เข้าใจง่ายและไม่สับสน	4.38	0.70	มาก
3	นักเรียนชอบเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์เพื่อพัฒนาตนเอง	4.63	0.48	มากที่สุด
4	นักเรียนได้ใช้ความคิดในการทำชุดกิจกรรมในชั้นเรียน	4.63	0.48	มากที่สุด
5	นักเรียนมีความสนุกสนานเมื่อได้ลงภาคสนาม	4.88	0.33	มากที่สุด
6	มีการใช้สื่ออย่างหลากหลายในการเรียน การสอน ทำให้บทเรียนน่าสนใจ	4.75	0.43	มากที่สุด
7	มีวิธีสอนที่จูงใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน	4.88	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยคะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
8	นักเรียนได้มีอิสระในการคิดและทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย	4.75	0.43	มากที่สุด
9	ภาษาที่ใช้ในใบความรู้ ใบกิจกรรม ใบงาน อ่านง่าย ชัดเจน ถูกต้อง	4.75	0.43	มากที่สุด
10	นักเรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกับคนอื่นมากขึ้น	4.88	0.33	มากที่สุด
11	นักเรียนมีความสามารถทางภูมิศาสตร์	4.38	0.70	มาก
12	นักเรียนได้สืบเสาะหาความรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์	4.13	0.78	มาก
13	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.50	0.71	มาก
14	ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง	4.75	0.43	มากที่สุด
15	นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้	4.63	0.70	มากที่สุด
รวม		4.62	0.53	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายการวิจัยได้ใน 2 ประเด็นดังต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับของบลูม เชื่อว่าการเรียนสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิทธิพงษ์ สุพรม (2561) การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบ Active learning ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบ Active learning พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเรียนรู้แบบ Active learning และมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยังสอดคล้องกับงานวิจัย กิตติกวิทย์ ปินไชย, รัตติกาล สารทอง. (2564) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ โดยอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความสามารถทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ ทักษะทางภูมิศาสตร์ ผลการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การจัดการข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล และขั้นตอนที่ 5 การสรุปผลเพื่อตอบคำถาม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.96/86.33 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยคณัญพัส บุตรแสน (2561) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนจะเกิด

ความรู้ ความเข้าใจทางภูมิศาสตร์ได้ เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์ที่มีพัฒนาการสูงขึ้น

2. ความพึงพอใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อผลการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับชุดกิจกรรม โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี เมืองมา (2553) ; คงรัฐ นวลแบ่ง (2554) และกาญจนา ตระกูลวรกุล (2556) การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากกันและกัน และช่วยเหลือกัน ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุดกิจกรรม มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเรียนรู้ตั้งคำถามหรือขึ้นตั้งคำถาม การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการตั้งคำถาม การรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการจัดการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปคำตอบจากเรื่องที่ได้ศึกษา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภูมิศาสตร์สูงมากขึ้น ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ก่อนการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี 1.2 ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ปัญหาที่พบ คือ เวลาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมเป็นฐาน ครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนและเตรียมตัวล่วงหน้าซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เช่น การเตรียมพร้อมสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการทำกิจกรรม 1.3 ครูผู้สอนควรตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนก่อน โดยพิจารณาจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ใน

ภาคเรียนที่ผ่านมา เพื่อทำการจัดกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลางและต่ำคละกันไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 2.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนารการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับครูผู้สอนท่านอื่น ในรายวิชาสังคมศึกษาฯ หรือวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดภาระงานของเด็ก และทำให้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) มีความน่าสนใจมากขึ้น

3. ควรทำการออกแบบการเรียนรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สภาพแวดล้อมโรงเรียน สภาพสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- เดชดนัย จุ้ยชุม, เกษรา บัวแว่นซ้อย และศิริกัญญา แก่นทอง. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11-024-112 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning). วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(2),48.
- วชิราภรณ์ พรหมดี และ อรัญ ชูกระเดื่อง. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเรื่องทวีปแอฟริกา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 15(2),159.
- วโร เฟิงสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สมณธา พรหมบุญ. (2542). บทบาทของครุมนวปฏิบัติรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์ วิโรฒประสานมิตร.
- สิทธิพงษ์ สุพรม. (2561). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี, 7(2),49.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.